

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravilno administracija in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišni št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Srbije mir ni splošen mir.

Vedno jasneje se kaže, da v pokrajinah evropske Turčije ne bo prišlo preje do stalnega miru, kakor da bo Turek, barbarški tlačitelj, iz njih izgnan. Sedaj, ko je Srbija sklenila mir, vzdigujejo zopet ustajniki v Bosni in Hercegovini svoje glave. Njih pogum še ni ugonobljen, sprevidijo pač, da za nje druge rešitve ni, ko z mečem. Srbija je spravila zastavo osvobodjenja, jo bo li spravil tudi srbski narod? Ko se bodo junaški Hercegovci v svojih hribih borili z dušmaninom, ali bodo mogli Črnogorci mirno gledati? In vprašanje je, ali bo sploh prišlo do miru med Turčijo in Črnogoro, celo že sedaj, ko so se vzdignili tudi Miriditi? Vsa poročila iz Carigrada namreč naznanjajo, da pogovori med poslancema črnogorskima in vlado turško do sedaj še niso imeli nobenega uspeha. Če se pa boj prične, hitelo bo vse, kar je v srbski kneževini junaka, preko meje pomagat bratom v Bosni. Turki sami pa za to skrbijo, da do miru ne more priti; kajti iz Bosne se poročajo vedno nove grozovitosti, in mohamedanci oboroženi napadajo kristjane; ti pa vidijo, kaj je vredna turška „ustava“, s katero je Mithad slepil Evropo, in so spoznali, da je za nje najboljša vstava, ako se z orožjem v roci Turkom ustavljajo. Tako tedaj vkljube miru s Srbijo ne bo prišlo do miru, in ne more priti, tudi ko bi Rusi ne prišli na pomoč. Hercegovinci so izrekli že lani, da hočejo ali sami poginiti, ali pa Turke pregnati; kaj drugega je nemogoče, saj jim drugega ne kaže, ker bi mirne podjarmljenje vsem doneslo le gotov pogin, hiter ali počasen; Turki bi se

namreč zavarovali zoper nove vstaje s tem, da bi kristjanom vse premoženje vzeli, voditelje naroda pa pomorili ali v ječe potaknili. Srbi v Bosni in Hercegovini in srbski prostovoljci iz kneževine in Črnogore se bodo naprej bojevali, oficijalna Srbija pa bo ostala brez dobička, ker ni hotela vstrajati do konca, ker ni bila sposobna dovršiti naloge, katero si je sama naložila in katero so jej vsi Jugoslovani, pa tudi vsa Evropa pripisovali, da bi namreč brate svoje rešila izpod krutega jarma turškega. Oficijalna Srbija se je uklonila, pa upajmo, da se ni uklonil narod srbski, kateri ima mnogo junaškega življa v sebi, in kateri vzdignjene zastave za krst častni in svobodo zlato ne bo strahopetno skrnil, kadar bode treba na pomoč hiteti sobratom svojim in kadar se bode videlo, da je turškemu zmaju ura odbila, da se je njegovih zločinov mera napolnila. Kamen, ki se je vtrgal na vrhu gore, drvi proti dolu z vedno večjo hitrostjo in silo, in ni ga moč več ustaviti; tako se tudi dogodki na iztoku ne dajo več ustaviti, in ko bi se vsi mogotci zavezali, obračati dogodke po svoji volji, osramotila jih bo sila neizprosljive osode, ki hodi svoja pota po Božjih večnih postavah.

Ločilo cerkve in države.

Hinavstvo in potuhnjenost ima že od nekdanj navado, da svoje zvite naklepe skriva za besede, za fraze, ki se dajo različno obračati in razumeti zdaj tako zdaj drugače. Liberalizem, ki je sistematični razvoj hinavstva, tudi ni zavrgel tega sredstva, ampak povsod, kjer ni mogel ali

ni smel pokazati naravnost svojih namer, skrnil se je za besede. Zato je rekel dobro to spoznavši Pij IX., da naj se besedam vrne njihov pomen, to je, naj se tudi odkrije, kaj da prav za prav pomenijo liberalne fraze, kakošni hudobni naklepi da tiče za njimi.

Da v svoji državomolni teoriji liberalizem ni delal drugače, je naravno; besede, kakor „država v državi“, „državi nevaren“, „srednjoveški“, „ultramontanski“ in še mnogo podobnih, znane so nam. Na prvi pogled bi kdo menil, da imajo kaj zrna v sebi, a če jih malo natančneje preiščljaja, kmalo spozna njihovo praznoto in neslanost, spozna pa tudi pojmove, ktere z njimi strinja liberalizem, tako da so te in take besede samo odeja, ki krijejo brezbožstvo in nevero pa srd zoper vse čeznaravno in krščansko. To dobro pa imajo za sostav, iz katerega izvirajo, da mu je mogoče prevarjati nesrečneže, ki mu zaidejo v zanjke, potem pa tudi, da mu za njimi ostane še širo polje, na katerem se more premikati po okoliščinah naprej ali nazaj.

Gotovo je že vsakdo slišal tudi liberalno frazo: Cerkev in država naj se ločite. Ločitev je raznotera; da se misliti tako ali tako; in potem, kako različno da se izvršiti? Kaj toraj prav za prav misli liberalizem, ako zahteva ločitev? Če slišimo semtertje tudi katoliške može potegovati se za ločitev, kako to moremo strinjati?

Odgovor na to je naravnost, da se ločitev more rabiti ali v katoliškem smislu ali v liberalnem, da toraj more biti ločitev cerkvi koristna ali škodljiva. In ta nedoločnost je ravno pripravila naše sovražnike, da so si

Šestnajst mescev pri Turkih vjet.

Iz sedanje turške vojske.

(Dalje.)

Na večer dospemo v Novo. Tu se zbere mnogo Turka krog mene, nekteri trdijo, da so me že videli, da sem bil že tu kot ogleduh itd. Ako bi me ne bila straža odgnala v temnico, bi me bilo po teh hudobnih govoricah razjarjeno turško ljudstvo morda še raztrgalo. Drugi dan dopoldne smo zopet odrinili dalje, kakor prejšnji dan. Kakor zvečer nisem dobil nobene večerje, tako tudi zdaj ne zajutrka. Najbrže bi bil do večera tešč, ko bi se ne bil smilil nekterim priprostim Turkom, ki so mi dali nekoliko kruha in rakije (žganje), s čemur sem si zopet nekoliko privezal dušo. Gorkoga pa nisem dobil nič — še dolgo dolgo ne. Na daljni poti me niso preveč psovali, niti me drugače mučili do Otoka, kjer smo se morali vstaviti zavoljo kiše (dežjá). Na povelje Charim-bega se vsa četa vkvartira po hišah, mene pa konjiki vzamejo seboj v nek konjski hlev, kjer je bilo kakih 15 konj in trije kardonski stražniki.

Te noči ne bom nikdar pozabil, ker sem prestal res nečloveške muke. V hlevu so bili namreč trije stebri za podporo; k enemu teh vlečejo mene, me posade na tla, da sem sedel, potem mi eden teh človeških zverin zveže roki na hrbtu, pa tako trdo, da nogo v mene vprè, da more huje zategniti vrv; meni so hipoma vsi udje v roki mrtvi in meso strašno oteče. Potem me priveže k tlam, da nisem mogel vstati, z drugo vrvijo pa za vrat k stebri navzgor tako trdo, da sem mogel dihati le skoz nos, gibati pa se ne navzgor ne navzdol. Ali še ni bilo dosti, s četrto vrvijo mi roke še spredaj skup stisnejo, da so mi kar kosti pokale in se klobase delale; na nogah sem pa imel že tako težko železje. Tako sem prestal nečloveške bolečine celih 13 ur. Enkrat ponoči, ko so bile mi muke prevelike, poprosim stražnike, naj me za noge vprežejo h konju in ga potem poženó, da bo vsega konec. A niso me hoteli vslišati, ampak igrali so vso noč neko igro „tura in azija.“ Kar sem prestal to noč, tega ne želim nikomur, še celo onim Turkom ne, ki so tako ravnali z menoj.

Rano zjutraj začne se zbirati krdelo, tudi mene odvežejo od kola, a dobre pol ure ne

morem ganiti uda, boli me vse, kakor da bi me bili s križa sneli, roki ste mi zatekli, kakor dve meseni klobasi. Privežejo me nazaj na konja in okoli osmih odrinemo proti Kropi, od tod pa preko Puste planine v Bihač. Da je bil za-me to zopet prav križev pot, tega mi ni treba še posebej povdarjati.

Ravno je solnce zahajalo za gore dalmatinske, za katerimi ni več turškega barbarstva, ko zagledamo kake pol ure pred sabo Bihač. Tu skoči Charim-beg s konja, vsi se ustavimo in Turki opravijo svoj „akšam“ (večerno molitev), jaz pa si malo počijem. Čez pol ure se zopet vzdignemo in v mraku pridemo v Bihač. Tu me naglo strgajo s konja stražarji, me peljejo k svojemu načelniku Sali-čavšu, ki me jako hudo pogleda, škriplje „gjavr“, odbere zelo veliko verigo in mi jo nakuje na noge, in na roke pa tako zvane „lisične“ ali „lisičke“ t. je železen klin, ki ima na obeh konceh luknji, v kateri vtaknejo jetnikovi roki, da ji ne more ganiti. Ko sem tako okovan, se mi čavš zakrohota rekoč: „Tako, konjšja, boš znal, kada si na turskoga cara puško dvignil.“ Peljejo me potem v „magazo“ (ječo), v kateri se je tako kadilo, da drug drugega ni

zbrali ta izraz, za katerim skrivajo svoje lice-merstvo. Da odkrijem hudobijo teh naklepov, razločevati hočem trojno ločitev; prvo, katero zahtevamo tudi mi, drugo, katere sicer ne želimo vsaj v principu ne, ki je pa vendar boljša kot tretja liberalna enakost škodljiva cerkvi in državi.

Država je v svetnih rečeh, ki se tičejo gmotnega, zemeljskega blagostanja njenih podložnikov, neodvisna od cerkve; isto tako neodvisna je pa cerkev v duševnih rečeh, katere zadevajo vrhne namene človeštva; priznanje te obojne neodvisnosti je tista ločitev, katero želimo mi. Vestno in na tanko naj se toraj ločijo reči svetne in večne, reči, ki spadajo v področje državnine in reči, katere razsojevati ima le cerkev pravico. Izločijo naj se tudi one tako zvane „mešane reči“, katere se dotikajo obeh oblasti, in če so delivne, naj se vestno delé. Na ti podlagi naj se stvari prava svoboda in sreča cerkve in države! To je naša ločitev; to je ideja, katero je imel naš božji Zveličar, ko je dvojno oblast stvaril; v neodvisnosti in vendar edinosti naj najde človeštvo pravo blagostanje. Ta ločitev ni pretrganje vezi, ki strinja človeka z Bogom, na ravno s čeznaravnim, zemljo z nebesi; pri taki ločitvi, v kateri bi priznavala država cerkev ko božjo napravo in bi jo varovala in podpirala, kakor je njena pravna dolžnost in v kateri bi priznavala cerkev državo ko božjo naredbo ter bi ji dajala notrajo, višjo veljavo, pri taki ločitvi bi cvetele obe moči in blago dejno vodile izročeno človeštvo k postavljenemu namenu. To je prva ločitev!

Pa žali Bog! država se ni povzdignila do vzvišene ideje take razmere; jela je pisano gledati cerkev in bati se za svoj vpliv. Kakor se je že Pilat vstrašil kraljestva Kristusovega, da si mu je zatrdil, da ni od tega sveta; tako tudi država ni skazovala cerkvi zaupanja, katero bilo bi obema v moč in srečo. Semtertje so posamni vladarji spoznavali to visoko misel, kakor vidimo posebno v srednjem veku; pa vzor je kakor po navadi ostal le nedosežen vzor. Pozneje so se ločile celo posamezne dežele od katoliške cerkve ter jo nehale priznavati ko edino zveličavno, božjo. Ideje od prostosti vesti, enakopravnosti, verskih spoznav jele so se širiti in tako so se razmere med cerkvijo in državo močno pre-

menile. A vendar države niso še postale brezverske ali prav za prav sovražne veri; one so priznavale cerkev, kakor vsako drugo družbo, so sicer branile njena prava, a tudi si prilastile nekako nadzorstvo nad njenim premoženjem, osebami in sploh njeno vidno stranjo. To je ločitev v drugem pomenu; cerkev je sicer neodvisna od države; ona ima sicer pravico do učiteljstva, mašništva in vlade, vsakdo sme k nji pristopiti ali od nje odstopiti; pa država je ne priznava, njej je le družba, kakor vsaka druga. Zgled imamo v Angležki in v severni Ameriki in vidimo, da ravno v teh krajih je cerkev v boljem stanu, kakor v marsikterih „katoliških“ državah, kakor v Italiji. Kaj toraj porečemo k ti ločitvi? V principu je ne moremo odobravati; ker Kristus ni hotel te razmere, on je hotel, da naj vsi ljudje, posamni kakor v državah, priznavajo cerkev ko božjo in naj se ravnajo po njenem uku in njenih zakonih; kakor je dolžan vsak človek zveličanja iskati v edino pravi cerkvi, tako se tudi celi narod in države ne smejo odtegniti ti nalogi. Drugače pa je, če se oziramo na faktične razmere, če pogledamo na države, kakoršne so. (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. marca.

Avstrijske dežele.

Na Dunaju je 11. t. m. zborovala družba sv. Mihaela. Poleg nadškofa dunajskega in nuncija papeževega bili so nazoči najslavnejši katoliški plemenitaži. Prvi je govoril nadškof Kučker o razmeri med cerkveno in deželno oblastjo, ter je družbo opozoroval na petdesetletnico papeževo. Deželni grof Fürstenberg je prebral račun preteklega leta. Društvo je nabralo 5860 glđ. 39 kr. bankovcev, 90 glđ. 5 kr. srebra, 4 cekine, 160 mark in 1815 frankov. Potrebščina milosrčnih darov za sv. Očeta je čedalje večja, ker ne podpirajo samo bivših svojih vradnikov in služabnikov, ampak tudi iz škofij svojih pregnane duhovnike. G. Waber je v daljšem govoru pojasnoval, zakaj ves svet za Pija tolikanj gori? Vzroki so trojni: 1. Oseba Pijeva, 2. njegovi boji in trpljenje, 3. reč, za katero se bojuje in trpi. G. Dittrich je zavračal nekega profesorja,

ki je nedavno dijakom rekel: „Mi v Moskvo ne pojdemo, pa tudi ne v Rim.“ To je natolcevanje našega rodoljubja, in temu moramo oporekat. Katoličani ljubimo svojo domovino in imamo vzrok jo ljubiti; kdor o našem rodoljubju dvomi, je lažnjivec in obrekovalec. Liberalci naj pomislijo, kam so se zaleteli oni, ker zamorejo s Faustom reči: „Da steh' ich nun, ich armer Thor itd.; zato naj raji sami trkajo na prsi in skesano reko: Mea culpa, mea maxima culpa. Predsednik grof Pergeni je konečno naznanil, da bode družba osnovala romanje v Rim in v ta namen objavila oklic do vseh katoličanov, da bode Avstrija tudi pri tej priliki prva ter tudi dejansko sv. Očetu zamogla pokazati: Glej, gospod, kako te ljubimo.

Galški deželni zbor se neki ne bo sošel meseca aprila, ampak še le meseca avgusta. Zarad prepričlega zborovanju odmenjenega časa bi bilo tudi za druge zборе boljše, da bi se sošli ob času, ko bi zamogli zložnejši zborovati in vsaj važnejši predloge vsestransko razpravljati.

Vnanje države.

Ruska vojska bode kmalo prestopila mejo rumunsko, in bi bila to že storila, če bi bilo vreme ugodnejši; tako se poroča iz Bukarešta, iz Beligrada pa se naznanjajo nove grozovitosti, ki jih Turki po Bosni počenjajo.

Turška zbornica bi se bila imela te dni pričeti, pa se je zopet za nekaj dni preložila, ker se še ni zbralo zadostno število poslancev. — Mir med Črnogoro in Turčijo še ni sklenjen, ker Črnogora od tirjatev svojih noče odjenjati, Turčija pa jih noče spolniti, ker bi vsled tega pri prebivalstvu svojem zgubila mnogo veljave svoje.

Papež so v zadnjem konzistoriju 12. t. m. imenovali 11 novih kardinalov. Tudi so nedavno razposlali nov oklic, ki določuje, da se imajo doseđanji prisegi škofov, kanonikov, fajmoštrov, bogoslovskih profesorjev in redovnih predstojnikov prideti še verski določbi vaticanskega zbora o veri katoliški in cerkvi.

Španjska vlada se še zdaj ni pomirila z baskiimi kronovinami, ki se svojim starim pravicam na noben način nočejo odpovedati. Krajne gosposke niso hotele sodelovati pri nabiranju vojaških novincev; vsled tega bile so vladine gosposke primorane same

videl. Taka „magaza“ je znotraj lesena, zunaj s surovo opeko ozidana; tri strani so cele, četrta, na dvorišče ven, pa brez zidu, tako da zunaj stoječa straža vidi vse jetnike skoz line med tramovi in lahko z njimi govori. Na več krajih po dvorišču so gorele grmade, okoli njih mnogo in različnih ljudi: srbske, katoliške, turške in ciganske vere. Podobni so si bili pa po opravi vsi, bili so vsi prav cigausko oblečeni, mnogo jih je bilo brez srajc, mnogo brez gač, tedaj na pol nagih, vse obleke ni imel nihče. Res, prav prijazna družba, mene je bilo kar strah med njo.

Ves pobit na duhu in telesu sedem na gola tla in kmalo se me loti neka omotica, ki se ne more spanje imenovati. V tej sem se zibal do polnoči, o tem času pa pride čavš, z imenom Ahmet, k meni, me strese in veli: „Konjša, hajdi, da idemo pred obrista“. Zavzet poprašam, kako da zdaj o polnoči, ko vse spi, a drugi mi odgovore, da imajo Turki ravno svoj „Ramazan“, postni čas, ki traja celi mesec; o tem času Turek podnevi spi, ponoči pa je in pije in opravlja svoj posel, ker po dnevi ne sme niti jesti niti piti do solnčnega zahoda. Tako Turki goljufajo svojega preroka.

Čavš me spravi s par krepkimi brcami na noge in pravi, da greva k „izpitu“. Da ne bi dobil še več brc na ves bolni život, se spravim kolikor mogoče na noge, kar mi je bilo tudi še zavoljo težkega železja in ker si z rokami nisem mogel prav nič pomagati, silno težko, čeravno mi stražar pri tem nekoliko pomaga. Tako rožljam s svojimi verigami o polnoči precej daleč po mestu do obrista. Ta mi dá mačke ali lisične z roke vzeti ter me jame izpraševati žugajoč, da, če mu ne povem resnice, me bo dal brez odloga ustreliti. Ker pa od mene ne zve nič družega, ko to, kar sem že v Kostajnici povedal, me ukaže odpeljati nazaj v ječo, kjer sem na trdih tleh zapal in trdno spal do belega dne, čeravno s praznim želodcem, ker ni nihče zmenil se, da bi mi bil dal jesti ali piti. Drugi dan je ravno taka. Kakor drugje po ječah, je tudi tu, kjer vjetniki niso strogo ločeni drug od družega, navada, da hodijo ogledovat in izpraševat novega „habsa“ (aristanta). Tudi k meni so ves dan dohajali, nekteri me prašali po novicah, drugi psovali mi krst in vero z najgršimi besedami.

Ko sem tudi ta dan preživel brez griž-

ljeja, brez požirka, me drugi dan še le vpraša nekdo, če imam kaj denarja. Odgovorim mu, da tega nimam, pač pa da sem strašno lačen, ker sem že toliko dni le tu pa tam kako skorjo ali košček kruha dobil. Menda se mu smilim, kajti na to gre in nabere nekoliko ostankov, ki so jih že miši pustile, ter jih prinese. Dobri so bili, da sem si le z njimi nekoliko čreva nasmetil. Sčasoma, ko sem si bil bolj privadil teh ljudi, ki so bili večidel navadni hudodelniki, a ne politični vjetniki, in jim tu pa tam kako šaljivo zabrusil, sem dobil več jesti od njih, čeravno le ostanke. Tudi turškim stražnikom, čavšu in ombaši, posebno pa ključarju Aliju, sem se bil bolj prikupil in tako dobil sem ter tje tudi kak boljši grizljaj. Turki imajo namreč navado, da ob petkih, ki so jim to, kar nam nedelje, ko sami boljše jedo, se spominjajo tudi vjetnikov in jim pošiljajo moke, krompirja, masla, kruha in drugih jedil. Ključar Ali, skoz čegar roke gre vse, kar kakemu jetniku pošljejo znanci, je od vsake te reči nekaj vzela in meni prihranila, da sem po malem imel za ves teden, in tako sem se preživel skoro tri mesce na stroške drugih, ker turška vlada jetnikom nič ne dá.

to storiti, kar je pa novince pripravilo, da nobena izmed njih ni bilo blizo. Struna je tedaj silno napeta in se utegne pretrgati, če bode vlada s silo hotela mlado ljudstvo spraviti k vojakom.

Izvirni dopisi.

Iz Dobropolj, 9. marca. Tukajšnja podružnica sv. Nikolaja pod Goro, že v zdavnih časih sozidana, je žalibog sedaj v prav slabem stanu. Popravljala se je le toliko, da dež ali sneg priprosto izdelanih kipov ni izpiral. Če jo še dalj časa pustimo brez poprave, nam bode gotovo razpadla. Iz srca radi bi mi podružniki sami za popravo potrebne stroške žrtovali, ali ker smo imeli že par let tako slabo letino, da ubogi kmetič komaj samega sebe preživi, nam je nemogoče samim zmagati vse stroške, dolgo odlagati in čakati pa z delom tudi ne smemo. Ker imamo ravno zdaj izvrstnega podobarja tukaj, ki nam bo naredil nove stranske altarje, velikega pa prenovil, se vljudno priporočamo vsem, ki so nam v stanu kaj pomagati, da nas pri tem delu po moči svoji podpirajo. Kadar doživimo boljnih let, se bomo prav radi spominjali dobrotnikov in iz srca radi na pomoč prihiteli tudi drugim srenjam, kadar bodo potrebovale naše pomoči. Hvaležni bomo za vsak še tako majhen znesek.

Anton Germ,

cerkveni oskrbnik pod Goro, P. Videm pri Vel. Laščah.

Iz Žirov, 8. marca. — (Spominek r. g. fajmoštru Janezu Majniku.) Smrt pobira, nič ne zbrira. Pač pomenljive, slehernega pretresajoče besede, ktere se vsaki dan potrjujejo! Naj bo star ali mlad, berač ali bogatin, kmet ali gospod, nič ne pomaga, vsak mora umreti, neusmiljena smrt s svojo oestro koso nikomur ne prizanaša. Zlasti hudo pa je v zadnjem času začela rojiti med duhovniki, kterih pomanjkanje je za našo škofijo čedalje bolj občutljivo. V kratkem — v dveh mesecih — se jih je 7 že preselilo v večnost. In med temi so tudi prečast. gospod Janez Majnik, fajmošter v Žireh, ki so po skoraj dveletnem pešanji v 74. letu svoje starosti, prevideni

Giede živeža sem se tedaj privadil, ravno tako težkih verig; česar se pa nisem mogel nikakor privaditi, pod čemur sem največ trpel, to je bila nesnažnost in mraz. Na golih tleh, kjer je polno vse golazni in nesnage, miši in podgan, sem moral ležati ali sedeti noč in dan vklenjen v prahu, brez odeje, vedno v isti obleki, ki so mi jo v Kostajnici pustili. Tako sem bil v resnici ves „živ“ in ker sem imel sedem tednov neprenehoma lisične na rokah, se nisem mogel ne umiti, ne praskati. To so bile muke, malo je manjkalo, da nisem zdivjal. Nekega dne je bila „jeklama“ (vizitacija) po ječah in ključar Ali mi reče, naj prosim Efen-dija, ki je ogledoval ječe, da mi ukaže vzeti lisične z rok. To se je tudi zgodilo in potem sem se očečil, kolikor se je dalo, ter svoj kot noč in dan snažil in lovil različne mrčese, kar se pa Turkom ni prav zdelo, češ, da vsako žival da Allah, da se je tedaj ne sme pobijati.

Tako sem živel med tem izmečkom še kak mesec in pol, rane so se mi, čeravno slabo in brez vse zdravniške pomoči, zacelile. Kaka osoda me čaka, tega pa nisem nikakor vedel. Novic ni bilo od nikodar, bil sem od sveta popolnoma odločen.

(Dalje sledi.)

s sv. zakramenti, 2. marca ob 11. uri dopoldne po hudi dvednevni vojski vsi vdani v Gospodu zaspali.

Kakor si predragi „Slovenec“ o treh do zdaj umrlih — žalibog še tako čvrstih — gg. duhovnikih že sporočal marsikaj o njih življenji, kot o njih smrti in pogrebu, tako menim, Ti ne bo odveč, še o tem našem r. g. fajmoštru kako črtico v spomin svetu naznaniti. Bili so blaga duša. Poštenjak v vsakem oziru. Pastirovali so vprvo kot duh. pomočnik pri še zdaj živečem oslabelem misijonarju vis. čast. g. Frančišku Pirca v Podbrezjah, kjer so pokopali svojega ljubega očeta; potem v Lozicah na Vipavskem, kjer jim je umrla še draga mati. Od tod so bili premeščeni v Idrijo za benificijata, in od tukaj so prišli za fajmoštra v Žire, kjer so malo manj ko 28 let zvesto in neutrudljivo opravljali svojo pastirsko službo. Precej ko so prevzeli faro v Žireh, so imeli še nekaj časa po 2 duh. pomočnika. Ali kmalo zgube enega. Tako so morali v obširni in težavni Žirovski fari blizo 15 let za fajmoštra in kaplana ob enem delati. Pač težka butara za takrat že priletnega gospoda! Pa to jih kar nič ne prestraši. Več ko je bilo dela, bolj jih je veselilo. In to so si sami tudi preskrbeli, ker niso bili samo pripravljene goreče spolnovati vse navadne duhovne opravila, s kterimi so bili še velikokrat preobloženi, ampak so tudi v večje počestje Matere Božje vpeljali ljudem zdaj tolikanj priljubljene šmarnice, kakor vredno obhajanje osmine prečistega spočetja Marije D. Te ginjive pobožnosti so najraj sami, dokler so mogli in njim je čas pripuščal, prav spodbudno opravljali. Zavoljo tolike ljubezni in pobožnosti do naše preljube matere Marije, smem reči, so tudi v svojih hudih trenutkih si izprosili njeno pomoč. Na objubo. nji v čast pri fari eno sv. mašo darovoti, bili so kmalo rešeni neizrečenega trpljenja.

Kakor so bili vsi vneti za čast Božjo in zveličanje duš, tako so storili mnogo koristnega v blagor soseske. Sozidali so lep farovž, napravili prekrasen vrt, za kterega so o prostih urah vsi goreli. Obsadili in okinčali so ga z različnim sadnim drevjem ter s zlahtnimi cveticami tako, da je zdaj ponos in kinč Žirovske fare. Vse te naredbe so jih stale mnogo stroškov, kterih precej so sami prevzeli, če tudi so morali preslišati marsiktero grenko od — nekterih — ošabnih in gospodovajočih faranov. Za vse te situosti in britkosti se v svoji poblevnosti takrat niso zmenili. Ali toliko bolj pa je peklo zdaj ob njih smrti njih nasprotnike, kar so njim poprej žalega storili in to razzaljenje so tako popravili, da jih je marsikterj prišel, ko so bili na mrtvaškem odru, ne enkrat, ampak večkrat pokropit in za-nje molit. Kar so se namenili storiti, so tudi slovesno dognali.

Enako njim je bila pri srcu tudi šola, kteri so bili — se ve da — po stari ves čas. pa tudi nekaj časa — dokler niso oslabeili — po novi šolski postavi načelnik. Otroke so posebno ljubili, k njim z veseljem v šolo hodili, pa jih tudi marsikterikrat povabili na svoj vrt ter se z njimi kratkočasili. — Želeli so tudi novo farno cerkev na mesto stare že premajhne sozidati; pa ker jih je starost že zalezovala in so jih jele moči zapušati, so to opustili. — Koliko navdušeni so bili za svojo domovino, tega priča nam je to, da so bili ud skoraj vsih domačih družb. Naročeni so bili blizo na vse slovenske časopise, ktere so prav marljivo čitali. Zmed vsih časnikov so njim pa bile najbolj priljubljene „Novice“, na ktere so bili ves čas, kar izhajajo, naročeni.

Še nekaj, v čemur se posebno njih blago srce razodeva. Bili so ko Slovenec stare korenine gostoljuben in prijazen do slehernega. Naj bi jih bil obiskal, kdorkoli bi hotel, domačin ali ptujec, popotni dijak ali visoki gospod, vsakemu je bil oprt njih farovž, in vsakemu so postregli, kolikor le je bilo mogoče. Pri toliki prijaznosti in vljudnosti do ptujih gostov pa tudi niso pozabili ne ptujih ne domačih revežev, kterim so bili pravi oče.

Sploh držali so se r. g. fajm. starodavnega gesla, kteri bi imel biti pri srcu vsakemu poštenjaku: Vse za vero, dom in cesarja! Za dobro reč gorečemu možu in častitljivemu gospodu napravil se je pa tudi njega vreden pogreb. Žirovci so tu pokazali, kako zelo so ljubili dobrega g. fajmoštra in kako bridko občutili zgubo njegovo. Mladi in stari vdeležili so se slovesnega pogreba; celo pripravili so se, kdo bo ostal za varha doma. Pa ne le Žirovci, temuč tudi iz sosednih fara: Vrha, Zavraca in Ledin, ki so nekaj bile zedinjene s staro žirovsko faro, prišli so v obilnem številu častitljivemu gospodu poslednjo čast skazat. Truplo pokojnega gosp. fajmoštra izročili smo v spremstvu 12. čč. gg. duhovnov po opravljeni mrtvašnici 5. marca materi zemlji. Vodili so slovesen pogreb preč. g. župnik iz spodnje Idrije, ter imeli primeren pa jedrnat in ginljiv govor, v kterem so razložili značaj in ljubeznjivost, gorečnost in neutrudljivo delavnost pokojnega g. fajmoštra ter v sklepu se prav milo od njih poslovili v imenu faranov in pričujočih gg. duhovnov. Ni ga bilo videti obraza, ki bi ne bil razodeval bridke žalosti, in glasni jok med govorom pričal je zadostno, kaj so bili pokojni svojim faranom. — Bog daj duši r. g. fajmoštra večni mir in pokoj! Vsim p. n. gg. duhovnom, zlasti preč. prifarskemu g. župniku pa se izreka s tem prisrčna zahvala za spremitev preblagega g. fajmoštra k večnemu počitku.

Iz Goričke okolice, 12. marca. (Dvoboj. Tatje. Vreme.) Če se dva kmečka fanta radi ljubosumnosti na vasi skavsata in v pretepu dostikrat smrtno ranita, prilastuje jima olikani svet surovost; kakošno lastnost bi pa prilastovali olikancem ali celo plemenitašem, če se zakaj jednacega stepejo? Priprosti kmet bi djal, da so ali presiti, ali pa da muhe love. Smešno je tedaj, da se v sedanjem veku poroča v dvobojih, ko vendar to dobo tako radi imenujemo dobo vsestranskega napredka. Pretekli teden doživela je tak pripletelj Gorica, zbog kojega sta se dva barona borila za malenkost, ki menda še imena ni vredna. Da pa nista imela resne volje čina svojega slavno izvršiti, kakor nekdanji vitezi in menda tudi poguma ne, priča to, ker se še oba radujeta solca in burje. Baron R. je pa vsejedno dobil vsled trdosrčnosti in viteških načel nasprotnika svojega T. sè sabljo tako po čeljustih, da ga bode praska kinčala do groba, in ga menda za vse čase obvarovala enake bedarije, pri kteri zamore človek življenje svoje zamenjati s smrtjo. Tudi že pri tej zabavi bi bil mahljej za mladega diletanta še veliko občutljivejši, ko bi ne bil njegov stric ostremu jeklu sigurno pokazal druge poti. Dvobojnikoma pa bo drž. pravdnštvo vročo krv nekoliko ohladilo.

Tatov imamo letos izvauredno veliko, krađejo, ker niso posebno izbirljivi vse, kar jim pod roke pride. Pomena vredno je, da v zadnjem času zlasti marljivo love perutnino, koje so v mnogobrojnem številu lastnikom odnesli. Zares, ti gotovo nimajo slabega okusa.

Odkar je luna mrknila, imamo prav pusto

vreme, dež in sever podajata drug drugemu roki, vrhunce naših hribov odeva bela obleka in pod našim južnem podnebju piše mrzli veter. Vidovski.

Domače novice.

V Ljubljani, 15. marca.

(Narodni volilci ljubljanski) so se bili 13. t. m. zbrali, k posvetovanju zaradi kandidatov za prihodnje mestne volitve. Za III. volilni razred izbrala sta se gg. dr. Ahačič in Jos. Regali, za I. razred pa gg: Ničman, Pakič, Peterca in Strzelba. V II. razredu zaradi preobilnih volilcev vradnikov narodna stranka nima nobenega upanja zmagati, dokler bode vladal sedanji sistem, zato se tudi letos volitve v II. razredu še ne bo vdeležila. Tudi nasprotna stranka imela je v kazini svoje shode, da izbere kandidate. Volicem III. razreda predsedoval je mestni odbornik Leskovic, ki je v svojem nagovoru omenjal, da stranka nemčurska sicer nima veliko upanja v tem razredu zmagati, da bi se pa to morda vendar le doseglo, če volilci vsi pridejo na volišče in seboj pripeljejo tudi svoje prijatelje. Inteligenca, je boje rekel, je vsa na naši strani, samo surova druhal (rohe Masse) je proti nam. Kak kompliment za narodne volilce, ki smo v očeh teh ljudi le rohe Masse, surova druhal! Ker g. Lassnik v III. volilnem razredu nima upanja izvoljen biti, postavili ga bodo za kandidata v I. razredu, kjer se še vedno za trdno nadejajo zmage. Za III. razred so si bili najprej izbrali gg. Gvajca in Matjana; ker pa g. Gvajc kandidature ne sprejme, postavili so namesto njega g. Janeza Komarja, Krakovčana, ker se nadejajo, da utegnejo omenjena dva kandidata voliti tudi slovenski volilci. Mi pa pričakujemo, da bodo narodni volilci tudi letos pokazali ono strogo vzajemnost, katero je lani ves svet občudoval, ter volili tiste kandidate, ktere jim priporoča narodni meščanski volilni odbor, ne pa unih, ki jih jim vsiljuje stranka nemčurska.

(Slovensko gledišče.) V nedeljo ste bili dve predstavi z igrami in produkcijami neke francoske gimnastične družbe, ki je svoj program vrlo dobro izpeljevala. Gledišče je bilo obakrat polno. — S tem so končane za letos družbene slovenske predstave in prično se benefice. Prvo bo imel v nedeljo voditelj predstav gosp. Kocelj s Schillerjevo žalostno „Kovarstvo in ljubezen“, ki je bila letos že jako dobro igrana.

(Porotna sodnija v Celju) je učitelja Ivanetiča, kterega je državni pravnik tožil, da je z nekim dopisom v „Slov. Učitelju“ razžalil Kranjskega učitelja in bivšega nadzornika Kustra, za nekrivega spoznala. Tukajšnji turški list se zaradi tega silno huduje in pravi, da učitelj, ki svojega načelnika v javnih listih napada, ne zasluži biti odgojitelj mladine. Tudi žuga, da hoče objaviti imena kranjskih učiteljev, ki so značajni narodnjaki, in jih pred javnostjo ogrditi (auf den Pranger der Oeffentlichkeit stellen.) Tagblatt pravi, da to od njega zahteva pravičnost; kaj pa bi se z nami zgodilo, če bi kaj takega žugali, to ve le — državno pravdnštvo.

(Oskrunjena cerkev.) Te dni so v Hrušah pri Kranji tatje ukradli vola ter ga potem v podružni cerkvi sv. Nikolaja na Jeperci prav pred velikem altarjem pobili in razmesarili. Sodnija je tatove neki že zasledila. Ko je dotična komisija prišla na Jeperco, je mežnarjeva žena neki gospode vprašala, če so prišli iskat vola, kterega so v

cerkvi zaklali? Brezverstvo na Kranjskem rodi čedalje lepši sad.

Pravila

Cecilijinega društva v Ljubljani.

Ime in sedež.

§. 1. Osnuje se v Ljubljanski škofiji glasbino društvo pod varstvom sv. Cecilije. Imenuje se „Cecilijino društvo“ in ima sedež svoj v Ljubljani.

Namen.

§. 2. Društvu namen je: povzdiga in pospešek katoliške cerkvene glasbe v smislu ter duhu svete cerkve, na podlagi cerkvenih določb in ukazov.

Skrb svojo obrača:

- a) na gregorijansko koralno petje,
- b) na figuralno mnogoglasno petje starejše in novejše dobe,
- c) na cerkveno orgljanje,
- d) na cerkveno petje v domačem jeziku,
- e) na instrumentalno godbo, kjer je, in kolikor ne nasprotuje cerkvenemu duhu.

Posredki.

§. 3. Posredki k dosegu namena:

- a) priporočanje, naznanovanje, razširjanje v cerkvenem duhu zloženih kompozicij in podučnih muzikaličnih ter liturgičnih spisov;
- b) ustanovitev orglarske in pevske šole;
- c) društveni zbori z razgovori soudov in s predstavami cerkvenih skladb k pospeševanju društvenih namenov.

Udje.

§. 4. Ud društva je lahko vsakdo, ki

- a) po razmerju svojih moči in posredkov deluje za društvene namene, in ki
- b) plača vsako leto 1 gld. a. velj. kot letni donesek.

Kedor vrh tega vplača saj 10 gld., je ustanovitelj društva.

Pravice.

§. 5. Vsak ud ima

- a) pravico do društvenih daril,
- b) pravico, biti pričujoč pri očitnih govorih in predstavah vršočih se pri zborih; nadalje pravico, udeleževati se, staviti predloge, naznanjati svoje misli ter glasovati pri društvenih zborih,
- c) aktivno in pasivno volilno pravico pri društvenih zborih.

Izstop in izključenje.

§. 6. Izstop iz društva je prost po prejšnji oglasitvi pri predstojništvu. Izključiti kakega uda zamore predstojništvo, ako oni opovera društvene namene.

Vodstvo društva.

A. Zavetnik.

§. 7. Zavetnik društva je tačasni prevzišeni knez in škof ljubljanski.

§. 8. Pravice zavetnikove:

- a) On potrdi volitev društvenega predsednika;
- b) prejema od tega vsakoletno sporočilo o društvenem delovanju;
- c) zamore vsak čas pregledati zapisnike društvene;
- d) njemu se ima predložiti v potrjenje vsaka sprememba društvenih pravil.

B. Predstojništvo.

§. 9. Predsedništvo društva je odbor udov:

- a) Predsednik,
- b) tajnik, ki zastopa predsednika, ako je ta zadržan;
- c) glasbeni vodja;
- d) blagajnik, in
- e) 5 drugih udov.

Predsedništvo se pri glavnih zborih z relativno večino glasov na 3 leta izvoli.

§. 10. Predsednik vodi in zastopa društvo na zunaj; vreduje in razdeluje v sporazumnosti s tajnikom in glasbenim vodjem tekoča društvena opravila; sklicuje odbor in glavne zборе ter naredi zanje načrt.

§. 11. Tajnik oskrbuje dopisovanje in društvene knjige ter sprejema oglaševanja udov k pristopu v društvo.

§. 12. Glasbeni vodja ima v roki vodstvo in oskrbovanje muzikalično — tehničnega dela.

§. 13. Blagajnik sprejema in shranjuje pritekajoče doneske in predloži skupnemu odboru in glavnemu zboru, kolikorkrat se snideta, račun o prejemkih in izlogih.

Društveni zbori.

§. 14. Odbor se po potrebi, glavni zbor pa saj na vsaka 3 leta po predsedniku z opravev času danimi naznanili sklicati ima.

Glavni zbor je brez ozira na število pričujočih udov sklepati zmožen. Tako v odboru, kakor pri skupnih zborih je k veljavnemu sklepanju absolutna, pri volitvah pa relativna večina navzočih potrebna.

§. 15. Predmet glavnega zbora:

1. Volitev predstojništva z oddajanjem listov od strani pričujočih udov.

2. Sprejetje opravnega ter računskega sporočila.

3. Sklep o spremeni pravil po predlogu predstojništva.

4. Sklep o razpuščenju društva po predlogu predstojništva in v tem slučaju (primerljeju) obrnitev premoženja v namene katoliške cerkvene glasbe.

5. Govori o cerkveni glasbi.

6. Glasbene predstave.

§. 16. Glasbene predstave se zamorejo napravljati tudi razun glavnih zborov bodi-si v Ljubljani, ali na kakem drugem kraju v škofiji.

§. 17. Razpore, ki bi izhajali iz društvenih razmer, poravnava odbor. Pritožba zoper to pak se ima predložiti le sklepnemu zboru, ki v tem konečno določuje.

Naredbe ter (razglašanja) naznanila.

§. 18. Naprave in naznanila vseh sklepovanj oskrbujeta predsednik in tajnik društveni.

Umrlj so:

Od 9. do 12. marca: Antonija Maršalek, kroj. in hišn. ž., 50 l., vsled vtriplj. pljuč. Janez Tušek, c. k. gimn. profesor, 41 l., za sušico. Jožef Šušteršič, del. 32 l., za led. boleznijo. Jožef Hočvar, prižigovalčev o., 8 d., vsled slabosti. Jožefa Pavšek, zid. o., za kašljem.

Eksekutivne dražbe.

15. marca: 3. Andr. Janeš iz Visgarna (1000 gld.) v Kočevju. 3. Marija Hrast iz Zatičine (1800 gld.) ondi. 3. Fr. Stermole z Brega (610 gld.) v Zatičini. 2. Jože Simončič z Dobrave (1120 gld.) v Mokronogu. 2. Marija Šinek z Višnje gore (4300 gld.) v Zatičini. 2. Jan. in Mar. Šinder iz Male gore (60 gld.) 2. Marija Kobilič iz Šoflajn (296 gld.) vse v Kočevju.

16. marca: 3. Jos. Udovič iz Bač v Bistrici 3. Ant. Žnidaršič z Bistrice (14350 gld.) ondi. 3. Jos. Sadel iz Derkovec (1030 gld.) v Bistrici. 5. Marije Kerun iz Gor. Košane (560 gld.) v Postojni. 3. Fr. Bratovš iz Podgriča (511 gld.) v Vipavi. 3. Jos. Vidigoj iz stare Sušice (1955 gld.) v Postojni. 3. Ant. Žigman iz Kala (1800 gld.) v Postojni. 2. Mate Magaj iz Černomlja (672,335 in 580 gld.) ondi. 2. Jurij Pretelič iz dol. Radenic (207 gld.) v Černomlju. 2. Jan. Panian iz Čudnosela (725 gld.) 2. Marija Smrekar iz Rožanice (459 gld.) 2. Jurij Čadonič iz Silja (270 gld.) 2. Jak. Rade iz sred. Radenic (345 gld.) 2. Katra Medoš iz Drcnovca (350 gld.) vse v Černomlju.